

УДК 658.42

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Шевченко Ірина Валеріївна, к.е.н., викладач кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Наведено основні складові стратегічного управління. Розглянуто та систематизовано його принципи та функції. Викладено пропозиції щодо вдосконалення процесу розробки та реалізації стратегії підприємства.

Ключові слова — процес розробки та реалізації стратегії підприємства, стратегічний потенціал підприємства, управління стратегічним потенціалом підприємства.

Актуальність даної теми обумовлюється тим, що успіх у будь-якій діяльності в основному визначається правильно обраною стратегією підприємства. Управління його розвитком передбачає необхідність розроблення та впровадження інтегрованої системи стратегічного управління, основою якої має виступати процес розробки та реалізації стратегії підприємства.

Стратегія — це довгостроковий курс розвитку фірми, спосіб досягнення цілей, який вона визначає для себе, та альтернативних варіантів керування власними міркуваннями в межах своєї політики [4, с. 148]. На цьому етапі підприємство визначає як воно буде досягати свої цілі та реалізовувати місію. Оцінювання стратегічного потенціалу підприємства, що базується на визначенні ступеня відповідності СПП встановленій загальній стратегії підприємства [3, с. 33]. Якщо оцінка показує, що останній відповідає встановленій загальній стратегії підприємства, то переходимо до етапу управління стратегічним потенціалом підприємства. Якщо виявляється невідповідність СПП встановленій загальній стратегії підприємства, то необхідним є перегляд цієї стратегії, тобто переходимо до 2 етапу, а саме, до перегляду цілей підприємства на їх ефективність з урахуванням змін у зовнішньому середовищі та рівня існуючого СПП. [4, с. 86]

Стратегічною метою підприємства є досягнення стійких конкурентних переваг на ринку в довгостроковому періоді. Засобом та джерелом досягнення цього є стратегічний потенціал підприємства, що включає ресурси та компетенції, якими володіє або може володіти організація. Управління даними процесами передбачає розробку, вибір та обґрунтування пріоритетів розвитку підприємства, формування оптимальної структури цілей та розробку й реалізацію загальної стратегії підприємства, а також формування відповідної їм структури СПП, проведення контролю за реалізацією стратегії та завчасною її корегуванням. Процес розвитку підприємства відбувається в умовах невпевненості у майбутньому та припускає вплив випадковостей, тому управління СПП носить довгостроковий стратегічний характер. Цей процес включає постійний пошук та реалізацію нових можливостей та шляхів використання ресурсів, форм і видів діяльності підприємства.

Метою управління процесом функціонування підприємства є отримання прибутку в короткостроковому періоді часу та збереження його поточного рівня за рахунок використання поточних можливостей та компетенцій, тобто за рахунок використання поточного потенціалу. Таким чином, через визначальний вплив СПП на можливості підтримки стійкості підприємства, отримання додаткових конкурентних переваг та забезпечення здійсненості встановленої загальної стратегії у довгостроковому періоді, управління останнім є одним з основних етапів стратегічного управління підприємством.

Реалізація стратегії — стосується всіх сфер управлінської діяльності, які пов'язані з впровадженням розроблених стратегій, наглядом за їх здійсненням та досягненням ви-

значених результатів. Механізм, що дозволяє досягти такого результату, повинен підсилюватися тактичними та оперативними заходами, що оформлюються відповідними організаційними планами, графіками, технологічними картами тощо, за участю самих виконавців [5].

Контроль за реалізацією стратегії забезпечує стійкий зворотній зв'язок між тим, як іде процес досягнення цілей та власне цілями організації. Перегляд стратегії підприємства щодо її актуальності забезпечує критичну оцінку діючої стратегії підприємства. Щоб завчасно виявити ринкові небезпеки і пов'язані з ними зміни, необхідна постійна перевірка придатності стратегічних планів. Важливо правильно оцінити, наскільки ухвалені у минулому рішення ще придатні на фоні поточного і очікуваного розвитку ринкової ситуації [6]. Якщо оцінка обраної стратегії дає позитивний результат, тобто стратегія відповідає встановленим цілям організації, враховуючи зміни у зовнішньому середовищі, то вона продовжує реалізовуватися. Якщо ж оцінка виявиться негативною, тобто стратегія потребує зміни або корегування, то відбувається перехід до другого етапу СУ, а саме, до перегляду цілей підприємства на їх ефективність з урахуванням змін у зовнішньому середовищі. У зв'язку з цим особливе значення набуває стратегічний контроль. Оскільки упущення і помилки в області стратегії виявляються через значний час, то він націлений не стільки на виявлення зроблених у минулому помилок, скільки на ідентифікацію необхідних поправок курсу в майбутньому. До складу стратегічного контролю входять такі етапи СУ: контроль за реалізацією та оцінюванням обраної стратегії. Стратегічний контроль спрямований на з'ясування того, в якій мірі реалізація стратегії призводить до досягнення цілей підприємства, що принципово відрізняє його від управлінського або оперативного контролю, оскільки він не зосереджений на правильності виконання стратегічного плану, окремих робіт, функцій та операцій, здійсненні стратегії. Він фокусується на можливості в подальшому реалізувати обрану загальну

стратегію та встановити, чи призведе її реалізація до досягнення встановлених цілей. Корегування за його результатами може стосуватися як стратегії, так і цілей організації.

Таким чином, врахування оцінювання та управління СПП як складових системи СУ та їх аналіз дозволяє прийняти більш зважені стратегічні рішення, надати рекомендації щодо шляхів підвищення: ефективності використання СПП, адаптивності підприємства до змін у зовнішньому середовищі. На завершення можна констатувати, що питання розробки загального алгоритму управління СПП та інші поки що лишаються відкритими і являють собою проблемне поле для подальших досліджень як безпосередньо автором цієї статті, так і чисельних науковців та практиків, що спеціалізуються у цій предметній галузі.

Список використаної літератури:

1. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия. Научное издание : [Монография] / Отенко И. П. — Харьков : Изд. ХНЭУ, 2006. — 256 с.
2. Создание и реализация потенциала успеха как ключевая задача стратегического менеджмента [Электронный ресурс] / Томас Йеннер // Менеджмент и маркетинг. — 2009. — № 2/99. — Режим доступа до журн.: http://vasilievaa.narod.ru/ptpu/15_2_99.htm.
3. Ареф'єва О. В. Управление потенциалом развития промышленных предприятий : [Монография] / О. В. Ареф'єва, О. В. Коренков. — К. : ГРОТ, 2011. — 200 с.
4. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: теорія, методологія, практика : [Монографія] / І. А. Ігнат'єва. — К. : Знання України, 2010. — 250 с.

Автори

Шевченко Ірина Валеріївна, к.е.н., викладач кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Електронна адреса: shevchenko220678@mail.ru

Тези доповіді надійшли 05 лютого 2016 року.
Опубліковано в авторській редакції